

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งคณะสงฆ์ไทยที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนาขึ้นเพื่อ เป็นสถาบันการศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ ปัจจุบันมีสถานภาพเป็นนิติบุคคลและเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยได้ดำเนินกิจการก้าวหน้ามาโดยตลอด ได้ขยายส่วนงานจัดการศึกษาขึ้นในส่วนภูมิภาค ทั้งวิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ ห้องเรียน หน่วยวิทยบริการ มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรใหม่ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.๒๕๔๘ ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) และในปีการศึกษา ๒๕๕๐ ปรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชาของคณะพระพุทธศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และคณะสังคมศาสตร์ ให้มีจำนวนหน่วยกิต ๑๔๐ หน่วยกิต และคณะครุศาสตร์ มีจำนวนหน่วยกิต ๑๕๐ หน่วยกิต

ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะต้องศึกษาวิชาแกนพระพุทธศาสนาจำนวน ๓๐ หน่วยกิตเป็นภาคบังคับ แต่การดำเนินงานที่ผ่านมา คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยต่างจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามแนวทางของตนเองแม้จะเป็นวิชาเดียวกันก็ตาม บางรายวิชาไม่มีตำราที่กำหนดใช้ร่วมกัน โครงสร้างรายวิชาไม่ตรงกัน การวัดและประเมินผลมีการใช้เครื่องมือ วิธีการและเกณฑ์ในการประเมินที่แตกต่างกันทั้งที่เป็นการจัดการเรียนรู้อยู่ตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน การจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยจึงขาดความเป็นเอกภาพ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ คุณภาพบัณฑิต อันเป็นผลผลิตร่วมกันในนามของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดังนั้นมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจึงมีแนวคิดในการปรับปรุงและ

พัฒนาระบบการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยนำระบบการผลิตตำราและระบบการจัดสอบโดยใช้ ข้อสอบกลาง มาใช้ร่วมกัน

การจัดสอบด้วยข้อสอบกลางจึงนับเป็นนโยบาย ที่สำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพราะเป็นเครื่องมือและกลไกสำคัญประการหนึ่งในการสร้างมาตรฐานทางวิชาการ และประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อนำไปสู่การเป็นเลิศทางวิชาการ ด้านการศึกษาพระพุทธศาสนา และสาขาวิชาอื่นๆ ที่จัดโดยมหาวิทยาลัย^๑ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นมาตรฐานใกล้เคียงกันมากที่สุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงอนุมัติให้มีการสอบด้วยข้อสอบกลางจำนวน ๑๐ รายวิชาอันเป็นรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชาแกนพระพุทธศาสนา แบ่งเป็นภาคการศึกษาที่ ๑ ให้มีการสอบ ๕ รายวิชา ภาคการศึกษาที่ ๒ ให้มีการสอบ ๕ รายวิชา รวมแล้ว ๑๐ รายวิชา คือ วิชาประวัติพระพุทธศาสนา วิชาพระไตรปิฎกศึกษา วิชาการปกครองคณะสงฆ์ไทย วิชางานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา วิชาพระสูตรตันตปิฎก วิชาพระวินยปิฎก วิชาพระอภิธรรมปิฎก วิชาภาษากับการสื่อสาร วิชามนุษย์กับสังคม วิชาวรรณคดีบาลี

ดังนั้นการนำข้อสอบกลางมาใช้ในการสอบปลายภาคในแต่ละภาคการศึกษานั้น วิทยาเขตแพร่ยังมีปัญหาการปฏิบัติของการใช้ข้อสอบกลาง และเป็นข้อกังวลของคณาจารย์และนิสิตในการนำข้อสอบกลางมาใช้จนถึงปัจจุบัน

จากปรากฏการณ์ดังกล่าวในเบื้องต้นประเด็นที่เกี่ยวกับวิชาที่ใช้ข้อสอบกลาง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของคณาจารย์และนิสิตที่มีต่อการใช้ข้อสอบกลาง เพื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาคุณภาพของนิสิต และสนับสนุนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผน พัฒนา และปรับปรุง ข้อสอบกลางของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ต่อไป

^๑คู่มือการจัดสอบด้วยข้อสอบกลางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,

(พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๑.

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาทัศนคติของคณาจารย์และนิสิตต่อการใช้อ้างอิงกลางของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาปัญหาของการใช้อ้างอิงกลางของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

๑.๒.๓ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหการใช้อ้างอิงกลาง ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ ทัศนคติของคณาจารย์และนิสิตต่อการใช้อ้างอิงกลางของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

๑.๓.๒ ปัญหาของการใช้อ้างอิงกลางของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

๑.๓.๓ แนวทางแก้ไขปัญหการใช้อ้างอิงกลาง ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาของการศึกษาไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

ก) คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ จำนวน ๑๑ รูป/คนที่สอนอยู่ในปีการศึกษา ๒๕๕๔ และบรรจุในวิชาที่เป็นอ้างอิงกลาง

ข) นิสิตที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือนิสิตบรรพชิตและคฤหัสถ์ตั้งแต่ชั้นปีที่ ๑ ถึงชั้นปีที่ ๓ มีจำนวน ๔๓๓ รูป/คน ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา ๒๕๕๔ ประกอบด้วย

๑) นิสิตบรรพชิตชั้นปีที่ ๑	จำนวน	๕๕ รูป
๒) นิสิตคฤหัสถ์ชั้นปีที่ ๑	จำนวน	๑๓๒ คน
๓) นิสิตบรรพชิตชั้นปีที่ ๒	จำนวน	๔๐ รูป
๔) นิสิตคฤหัสถ์ชั้นปีที่ ๒	จำนวน	๘๘ คน
๕) นิสิตบรรพชิตชั้นปีที่ ๓	จำนวน	๓๔ รูป
๖) นิสิตคฤหัสถ์ชั้นปีที่ ๓	จำนวน	๘๔ คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่คณาจารย์ที่สอนโดยใช้ข้อสอบกลาง จำนวน ๑๑ รูป/คน และ นิสิตชั้นปีที่ ๑ ถึงชั้นปีที่ ๓ ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์จำนวนทั้งสิ้น ๒๐๘ รูป/คน กำหนดให้เกิดความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างเป็นร้อยละ ๕ หรือ ๐.๐๕ โดยคำนวณจากสูตร^๒

$$n = \frac{N}{๑ + Ne^๒}$$

เมื่อ e แทน ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง
N แทน ขนาดของประชากร
n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่าจากสูตร

เมื่อ e = ๐.๐๕, N = ๔๓๓

$$n = \frac{๔๓๓}{๑ + ๔๓๓(๐.๐๕)^๒}$$

$$= ๒๐๘$$

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของคณาจารย์และนิสิตที่มีต่อการใช้ข้อสอบกลาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่แยกออกเป็น ๖ ด้าน ดังนี้

- ๑) ด้านแผนการใช้ข้อสอบกลาง
- ๒) ด้านการจัดสถานที่สอบและห้องสอบ
- ๓) ด้านข้อสอบกลาง
- ๔) ด้านการเตรียมอุปกรณ์การสอบและการเตรียมผู้ดำเนินการสอบหรือผู้

กำกับห้องสอบ

- ๕) ด้านการดำเนินการสอบ
- ๖) ด้านการประเมินผลสอบ

^๒ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, อ้างอิงใน นวลอนงค์ บุญฤทธิพงศ์, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทจุดทอง จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๑๓๗.

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยทัศนคติของคณาจารย์และนิสิตที่มีต่อการใช้ข้อสอบกลางของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ในปีการศึกษา ๒๕๕๔

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

งานวิจัยครั้งนี้เป็นกรณีศึกษาส่วนงานมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๕.๑ **ทัศนคติ** หมายถึง ความคิดเห็นของคณาจารย์และนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ที่มีต่อการนำข้อสอบส่วนกลางมาใช้ในการสอบปลายภาคของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

๑.๕.๒ **ข้อสอบกลาง** หมายถึง ข้อสอบที่คณะกรรมการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ดำเนินการรวบรวม และทำเป็นข้อสอบกลางขึ้นมาเพื่อให้ส่วนงาน วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ ห้องเรียน และหน่วยวิทยบริการ นำไปใช้ในการสอบวัดผลปลายภาค และใช้สอบนิสิตทุกส่วนงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๑๐ รายวิชาคือ วิชาประวัติพระพุทธศาสนา วิชาพระไตรปิฎกศึกษา วิชาการปกครองคณะสงฆ์ไทย วิชางานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา วิชาพระสูตรต้นตปิฎก วิชาพระวินัยปิฎก วิชาพระอภิธรรมปิฎก วิชาภาษากับการสื่อสาร วิชามนุษย์กับสังคม และ วิชาวรรณคดีบาลี

๑.๕.๓ **คณาจารย์** หมายถึง ผู้บรรยายรายวิชาที่ใช้ข้อสอบกลางในปีการศึกษา ๒๕๕๔ ที่ประจำอยู่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

๑.๕.๔ **นิสิต** หมายถึง นิสิตที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๕๔ ชั้นปีที่ ๑ ชั้นปีที่ ๒ และ ชั้นปีที่ ๓ ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

๑.๕.๕ **การใช้ข้อสอบกลาง** หมายถึง การนำข้อสอบของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลางมาใช้ในการสอบวัดผลปลายภาค มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตแพร่ ตามวันและเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

๑.๕.๖ **ปัญหาการใช้ข้อสอบกลาง** หมายถึง อุปสรรคที่เกิดจากขั้นตอนการนำข้อสอบกลางมาใช้ในการวัดผล ๖ ด้านคือ ๑) ด้านแผนการใช้ข้อสอบกลาง ๒) ด้านการจัดสถานที่สอบและห้องสอบ ๓) ด้านข้อสอบกลาง ๔) ด้านการเตรียมอุปกรณ์การสอบและการเตรียม

ผู้ดำเนินการสอบหรือผู้กำกับห้องสอบ ๕) ด้านการดำเนินการสอบ ๖) ด้านการประเมินผลสอบ ซึ่งส่งผลกระทบทำให้ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ยังไม่พึงประสงค์ และเป็นข้อกังวลของคณาจารย์และนิสิตจนถึงปัจจุบัน

๑.๕.๗ MCU Test คือ MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA

UNIVERSITY Test หมายถึง ข้อสอบที่คณะกรรมการได้ดำเนินการรวบรวมวิเคราะห์คุณภาพ จัดเก็บและคัดเลือกโดยการสุ่มเพื่อนำไปทดสอบความรู้ของนิสิตในรายวิชาที่คณะกรรมการได้ร่วมกันกำหนด

๑.๖ ประโยชน์ที่จะได้รับ

๑.๖.๑ ได้ทราบถึงทัศนคติของคณาจารย์และนิสิตที่มีต่อการใช้ข้อสอบกลาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

๑.๖.๒ ได้ทราบถึงปัญหาของการนำข้อสอบกลางมาใช้ ๖ ด้าน คือ ๑) ด้านแผนการใช้ข้อสอบกลาง ๒) ด้านการจัดสถานที่สอบและห้องสอบ ๓) ด้านข้อสอบกลาง ๔) ด้านการเตรียมอุปกรณ์การสอบและการเตรียมผู้ดำเนินการสอบหรือผู้กำกับห้องสอบ ๕) ด้านการดำเนินการสอบ ๖) ด้านการประเมินผลสอบ ที่ส่งผลกระทบกับรายวิชาที่ใช้ข้อสอบกลางของ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตแพร่

๑.๖.๓ ได้ทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาและแนวทางการพัฒนา ในด้าน ๑) ด้านแผนการใช้ข้อสอบกลาง ๒) ด้านการจัดสถานที่สอบและห้องสอบ ๓) ด้านข้อสอบกลาง ๔) ด้านการเตรียมอุปกรณ์การสอบและการเตรียมผู้ดำเนินการสอบหรือผู้กำกับห้องสอบ ๕) ด้านการดำเนินการสอบ ๖) ด้านการประเมินผลสอบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตแพร่